

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. V. Vtrum sit essenziale peccato quòd sit injuria seu offensa Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

mendacium, & odium Dei: Ergo in his prius A est quod sint mala & peccata, quam quod lege divinâ vel humanâ prohibeantur.

64. Confirmatur: Illa quæ prohibentur quia mala, adhuc essent mala, quamvis non prohiberentur; semper enim odium Dei v. g. live prohibitum sit, siue non prohibitum, habet rationem mali: Ergo ut sint mala, non dependent necessariò à prohibitione legis.

65. Huic argumento respondet D. Thomas hic art. 6. ad 4. *Cum dicitur quod non omne peccatum idè est malum, quia est prohibitum, intelligitur de prohibitione facta per jus positivum. Si autem referatur ad jus naturale... tunc omne peccatum est malum, quia est prohibitum.* Per B quod patet ad confirmationem: nam illa quæ jus positivum prohibet, quia mala, prius per legem naturalem fuerant prohibita; & idè ex vi istius prohibitionis remaneret mala, quamvis jus positivum non accederet.

64. Instabis: Mendacium & odium Dei sunt quid intrinsecè malum moraliter, non solum antecedenter ad legem positivam, & independententer ab illa, sed etiam antecedenter ad legem naturalem, imò & ad legem æternam: nam pro illo priori, in quo divinus intellectus per scientiam simplicis intelligentiæ cognoscit odium Dei præcisè secundum prædicata essentialia, verè cognoscit illud ut oppositum suæ bonitati, & ut avertens ab ea creaturam rationalem, ipsique creaturæ rationali disconveniens & dissonum; idem dicendum de mendacio: Ergo actus secundum se mali, sunt peccata independententer à lege naturali, & à lege æterna, & antecedenter ad illas, subindeque non est essentia peccati, quod sit legi æternæ contrarium.

65. Confirmatur: Licet per impossibile nulla esset lex æterna, nec ullus Deus, adhuc mendacium esset malum morale, & consequenter peccatum, per hoc præcisè quod est contrarium naturæ rationali: Ergo non est essentialiter peccatum quod sit contra legem Dei æternam.

66. Huic instantiæ, quæ est præcipuum fundamentum adversæ sententiæ, responderetur cum Salmanticensibus: Mendacium, odium Dei, & alios actus secundum se malos, antecedenter ad legem naturalem, & ad legem æternam, non esse mala & peccata formaliter, sed initiativè tantum & fundamentaliter; quatenus ex se, & ab intrinsecò sunt determinata, ut à lege æterna, subindeque à lege naturali, quæ est ejus participatio, discordent & devient; & apta nata, ut per illam prohibeantur, post cujus prohibitionem erunt mala & peccata formaliter & completivè. Ex quo patet responsio ad confirmationem: si enim lex æterna, subindeque omnes aliæ leges tollerentur, mendacium non esset malum morale, nec peccatum, formaliter & completivè, sed fundamentaliter tantum & initiativè; quia esset contrarium naturæ rationali, & ex se ac ex sua natura aptum, ut prohiberetur à legibus, si ponerentur. Sicut si omnes artis regulæ destruerentur, in genere artificiali nullum esset peccatum formaliter, sed tantum fundamentaliter; quia in genere artificialium nullus intelligitur defectus, nisi per oppositionem ad regulas artis, ut supra ex D. Thoma dicebamus.

67. Quæres in quo consistat malitia hæc initiativæ & fundamentalis?

Respondeo cum prædictis Authoribus, ipsam

consistere in eo quod actus ab intrinsecò mali secundum se repugnet alicui ex divinis perfectiōnibus, ut odium Dei summæ bonitati, mendacium primæ veritati; furtum summæ justitiæ & æquitati; hæc enim contrarietas & repugnantia est ratio & fundamentum, cur Deus per legem æternam & naturalem hujusmodi actus prohibeat: nam sicut Deus est necessariò determinatus ad diligendum sua divina attributa, sic necessariò est determinatus ad odio habendum, & prohibendum lege æternâ, quicquid prædictis attributis contrariatur.

Ex his facilè intelliges quid velit D. Thomas hic art. 6. ad 4. dum ait quod omne peccatum, ex hoc ipso quod est inordinatum, legi naturali repugnat: per hoc enim non intendit concedere peccato ante prohibitionem juris naturalis malitiam formalem & completivam, sed fundamentalem tantum & iniciativam, jam à nobis expositam, quæ est ratio & fundamentum cui legi æternæ & naturali repugnet.

ARTICVLVS V.

Utrum sit essentialiter peccatum quod sit injuria seu offensa Dei?

69. EXTRA controversiam est, peccatum esse aliquo modo contra Deum, & offensam illius: non quod effectivè ei noceat; si enim peccaveris (inquit Job) quid ei nocebis? & si multiplicata fuerint iniquitates tua, quid facies contra eum? sed quia nocet in affectu peccantis; omnis enim qui mortaliter peccat, vellet quantum est ex parte effectus saltem interpretativi, Deo malum inferre, illumque honore debito privare, si hujusmodi nocenti esset capax; in quo ipso, secundum prudentem æstimationem, injuriam ei irrogat, & Deus ipse reputat se ab illo offensus. Unde Judith cap. 11. dicitur: *Constat Deum nostrum peccatis offensus.* Et in Scriptura passim peccata dicuntur *offensiones, injuria, injuria, &c.* Queritur ergo an ratio illa injuriæ, seu offensæ Dei, per se & essentialiter, aut per accidens tantum, seu accidentaliter peccato conveniat? Pro resolutione

Dico, esse essentialiter peccatum, quod sit injuria & offensa Dei.

70. Probatur breviter: Peccatum formaliter quatenus tale, & ex propria sua ratione, habet esse contra legem æternam, ut articulo præcedenti probatum est: Ergo ex propria sua ratione habet quod sit injuria, seu offensa Dei. Consequentia probatur: nam qui sciens & volens transgreditur legem ab aliquo impositam, verè offendit ipsam legislatorem; quia ejus voluntati contradicit, eique debitam subjectionem & obedientiam denegat.

71. Deinde, peccatum non solum Deo ut legislatori contrariatur, tollens ab eo debitam subjectionem & obedientiam, sed etiam ipsam offendit, ut justum judicem, non timendo ejus pœnam & supplicium; ut testem, non reverendo ipsius præsentiam; ut supremum & summum dominum, denegando ei servitutem debitam; ut amicum & benefactorem, exhibendo se ei inimicum & ingratum, & abutendo ipsius beneficiis; ut primam causam, ac primum principium, utendo ipsius concursu ad peccandum; & denique ut summum bonum, & ultimum fi-

nem, quia per quodlibet peccatum mortale A
convertitur peccans ad bonum creatum tan-
quam ad finem ultimum, & à Deo verè sine ul-
timo avertitur, in quo Deus ipse summè offen-
ditur, ut docet S. Thomas qu. 28. de verit. art.
2. his verbis: *Quicumque rem aliquam digniorem*
indigniori postponit, injuriam ei facit, & tan-
to amplius, quanto res est dignior. Quicumque au-
tem in re temporali finem sibi constituit, quod fa-
cit omnis mortaliter peccans, ex hoc ipso quantum
ad affectum suum præponit creaturam creatori, di-
ligens plus creaturam quam creatorem.

Ex his intelliges rationem injuriæ, & ratio-
nem defectus seu mali moralis in peccato, non
esse ex æquo distinctas, sed se mutuo include-
re, & unam non posse perfectè præcindi ab al-
tera: impossibile enim est, quòd concipiatur
peccatum ut est defectus moralis, quin etiam
concipiatur, ut est transgressio legis divinæ, &
avertio à Deo ut ultimo fine, subindeque ut
contemptus & injuria Dei ut legislatoris & ut
ultimi finis.

72. Objicies primò contra istam assertionem: Phi-
losophi morales cognoverunt essentiam peccati,
& tamen non cognoverunt esse Dei offensam:
nam ut ait D. Thomas hic art. 6. ad 4. *A Theolo-*
gis consideratur peccatum præcipue secundum
quòd est offensa contra Deum; à Philosopho au-
tem morali, secundum quòd contrariatur rationi:
Ergo non est essentiale peccato quòd sit injuria
seu offensa Dei.

73. Respondeo, quòd licet Philosophi morales
non considerent peccatum formaliter & expli-
citè ut est offensa Dei (sub qua ratione illud
considerant Theologi) virtualiter tamen & im-
plicitè illud sub ratione offensæ contemplantur,
quatenus illud inspiciunt seu considerant ut con-
trarium dictamini rectæ rationis, quod (ut su-
pra ostendimus) est lex ipsa naturalis, à Deo &
lege æterna derivata, & mentibus hominum
impressa: & propterea D. Thomas non dicit
absolutè quòd peccatum consideratur tantum à
Theologis ut est offensa contra Deum, & à Phi-
losopho morali, ut contrariatur rationi, sed di-
cit quòd præcipue sub hac diversa ratione ab ip-
sis inspicitur; quia certum est quòd sub utraque
illa ratione, saltem virtualiter & implicitè, ab
utrisque consideratur: nec defuere inter Phi-
losophos, qui formaliter & explicitè cognove-
runt peccatum ut erat offensa Dei; & propte-
rea Augustinus lib. 8. de Trinit. cap. 10. & 14.
laudat Platonem, eò quòd docuerit, in rebus
humanis nihil esse Deo gratius virtute, nihilque
odiosius vitio & peccato.

74. Objicies secundò: Quicquid est essentiale
peccato, provenit illi ab objecto à quo specifi-
catur: Sed ab objecto solum provenit peccato
ratio mali, sive defectus moralis; ratio verò
injuriæ seu offensæ provenit ei ex ordine ad per-
sonam offensam, quæ est distincta ab objecto
peccati: Ergo non est essentiale peccato, quòd E
sit injuria seu offensa Dei.

75. Respondeo concessâ Majori, negando Mi-
norem: nam in objecto peccati virtualiter
includitur Deus ut legislator, & ut ultimus
finis; ut legislator quidem, quia objectum
peccati est moraliter malum, ac proinde à di-
vina lege positiva aut naturali prohibitum; ut
ultimus finis verò, quia in moralibus objectum
aliquod præcipitur, aut prohibetur, in ordi-
ne ad Deum ut ultimum finem: unde ratio inju-

riæ seu offensæ contra Deum, ut legislatorem;
& ut ultimum finem, virtualiter & implicitè
includitur in peccato, quatenus est malum mo-
rale, & ab eo nequit perfectè præcindi.

DISPUTATIO II.

De distinctione peccatorum.

Ad questionem 72. Divi Thomæ.

COGNITA jam peccatorum naturâ,
sequitur ut multiplicem eorum distin-
ctionem ac differentiam declaremus:
Peruus enim Medicus (inquit Chryfologus) qui
plenam egris desiderat conferre medicinam, im-
pietatis profundos patefacit recessus; operos pec-
ccatorum nudat morbos; impietatis offentat secre-
tum virus; vitiorum naturas, origines delictor-
um, radices criminum, mirabili ratione depromit.
Sic egras mortalium mentes, moderatione piâ,
pro ætate, pro sexu, pro tempore, pro viribus,
ad salutem perpetem divinâ curatione perducit.

ARTICVLVS PRIMVS.

C *Quæ sint præcipuæ species, seu divi-
siones peccati?*

LICET peccato nulla sit forma, nullaque
species, varias tamen & infinitas propemodum
ei assignant Theologi formas & species, juxta
vel objecti, vel principij, vel subjecti, vel
circumstantiarum diversitatem: quæ brevi-
ter hic exponendæ sunt.

Prima & generalis divisio est in peccatum
originale, quod derivatur ab Adamo, & per
originem seu generationem transfunditur in
posterios; & in personale, quod propria volun-
tate peccantis committitur, & ab alio non deri-
vatur. De quo infra.

Secunda est in peccatum actuale & habituale.
D Primum est actus malus & difformis regulis morum:
secundum verò consistit in quadam macula,
quæ in anima relinquitur ex peccato actuali,
& in ea remanet, donec per gratiam sanctifi-
cantem auferatur. De quo infra cum agemus
de effectu peccati.

Tertia in peccatum mortale & veniale: Illud
infert mortem animæ, eam privando gratiâ &
charitate, & avertendo ab ultimo fine; istud
verò, nec gratiâ, nec charitate privat, sed ejus
tantum fervorem diminuit, nec avertit ab ul-
timo fine, sed ab ejus consecutione retardat; un-
de veniale dicitur, quia leve est, comparatione
alterius, & veniâ maximè dignum. De hac
etiam duplici specie fusè infra differemus.

Quarta in peccatum commissionis & omissionis.
Illud consistit in productione alicujus actus
mali & difformis regulis morum: illud est caren-
tia seu privatio alicujus actus debiti & lege præ-
cepti. Primum pugnat cum præcepto negati-
vo, ponens actum qui jubetur non poni: se-
cundum cum affirmativo, negligens actum qui
præcipitur. Unde Augustinus lib. de perfect. ju-
stit. cap. 1. *Duobus modis constat esse peccatum,*
si aut fiant illa quæ prohibentur, aut illa non
fiant